

e-Infomační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za leden 2011

Co dále se strategií „Evropa 2020“?

Evropská komise vyhláší prioritní cíle pro hospodářské oživení. Zatímco poskytovatelé služeb sociální prevence a terénních sociálních služeb v České republice plánují útlum činnosti kvůli nekonceptnímu a nerovnoměrnému krácení dotací, Evropa má v této situaci na zřeteli strukturální reformy a konsolidaci svých veřejných financí. Jedině tak – říkají makroekonomové – je možné zabránit stagnaci, nezvladatelnému zadlužení a nahromaděným nerovnostem, zajistit konkurenceschopnost. Jak tedy rozumně ze začarovaného kruhu, v němž se ocitají ekonomiky jednotlivých států? I vytoužená oživení mají cyklický charakter. Je dokonce možné, že krize bude možný hospodářský růst zatěžovat dlouhodobě.

Prvním opatřením hospodářského oživení, které bylo vyhlášené již v roce 2010, je strategie „Evropa 2020“, která přináší ambiciózní cíle:

Zvýšit míru zaměstnanosti

Posílit investice do výzkumu a vývoje

Splnit cíle v oblasti opatření vůči změnám klimatu a energetiky

Zlepšit terciární či obdobnou úroveň vzdělání a omezit předčasné ukončování školní docházky

Zmírněním chudoby podpořit sociální začleňování.

Předpokladem je, že tato strategie pomůže Evropské unii k ekonomické prosperitě, posílí důvěru občanů a tím i sociální soudržnost.

S odvoláním na strategii „Evropa 2020“ vydala Evropská komise počátkem ledna letošního roku **Roční analýzu růstu - postup v rámci ucelené reakce Evropské unie na krizi, která zahajuje v lednu 2011 první evropský semestr ex-ante koordinace hospodářské politiky**. Jedná se o sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě Evropy, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Sdělení sleduje přísnou konsolidaci veřejných financí jako makroekonomický předpoklad hospodářského růstu, mobilizaci pracovního trhu a priority posílení hospodářského růstu.

V této souvislosti se Evropská unie také rozhodla změnit svoji správu ekonomických záležitostí. Komise poskytne Radě doporučení a Rada na jejich základě vydá před začátkem léta pokyny, které by jednotlivé členské státy měly vzít v úvahu při přípravě svých rozpočtů na rok 2012. V souladu s dohodnutým přístupem ke koordinaci politik bude Rada posuzovat strategie veřejných financí a růstu, jejich cíle a jejich výstupy. Komise navrhuje, aby se na budoucích zasedáních Evropské rady pravidelně kontrolovalo uskutečňování těchto strategií. Slibuje si od toho, že se včas zjistí rozdíly mezi členskými státy EU a urychlí se dohody o nápravných opatřeních.

Pouhé dva dny po zveřejnění Roční analýzy růstu vydala EAPN-Evropská síť proti chudobě velmi kritické prohlášení, v němž zdůrazňuje zejména nedůslednost tohoto dokumentu vzhledem k předchozím závazkům inteligentního a udržitelného rozvoje, umožňujícího sociální začleňování, jak jej deklaruje strategie „Evropa 2020“. Poukazuje na to, že se Evropská komise v Roční analýze růstu zaměřila prakticky jen na iniciativy vedoucí ke zvýšení hospodářského růstu a na potřeby daňové konsolidace. Sdělení pokračuje v tlaku na členské státy, aby rychle redukovaly deficity veřejných rozpočtů a snižovaly platy zaměstnanců, a zcela ignoruje dopady těchto opatření na nárůst chudoby, zhoršení podmínek sociálního začleňování a na rozšiřování propasti nerovností příležitostí v jednotlivých členských státech.

EAPN na úrovni Evropy tak formuluje to, co u nás právě pociťují aktéři sociálních služeb zaměřeni na snižování míry chudoby a na obtížný proces začleňování slabších a vyloučených do společnosti.

Milena Černá, SKOK

MPSV: SOCIÁLNÍ REFORMA V ROCE 2011

Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo návrhy změn, které zahájí legislativní proces sociální reformy. Z velké většiny by měly nabýt účinnost od 1. ledna 2012. Ministr práce a sociálních věcí vládě předloží návrh řešení v pěti klíčových oblastech: v dávkovém systému, v oblasti péče o zdravotně postižené osoby, v oblasti zabezpečení osob v hmotné nouzi, v legislativě pracovněprávní a v neposlední řadě také v oblasti rodinné politiky a péče o děti.

Rámec návrhů změn přináší tisková zpráva ze dne 12. ledna 2011, kterou najdete na úvodní stránce webu ministerstva. (vlč)

MPSV informuje

Dle §117c odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, se akreditace vzdělávacího zařízení a vzdělávacího programu uděluje na dobu 4 let. Vzdělávací zařízení, jejichž platnost akreditace skončí v roce 2011 (viz Seznam vzdělávacích institucí akreditovaných MPSV ČR v roce 2007) a které mají v úmyslu i nadále realizovat akreditované vzdělávací programy, proto musí podat novou žádost o akreditaci. Žádost o akreditaci vzdělávací instituce je nutné předložit na předepsaném formuláři MPSV včetně příloh, a to ve dvou totožných vyhotoveních v listinné formě (originál a kopie), dále elektronickou kopii žádosti na CD-Romu a doklad o zaplacení správního poplatku. Žádost o akreditaci je nutné předložit na MPSV v dostatečném časovém předstihu před koncem platnosti první akreditace.

Zdroj informace: www.mpsv.cz. (vlč)

Veřejný ochránce práv upozorňuje na chybnou interpretaci ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 100/1988, o sociálním zabezpečení

Na webové stránce Veřejného ochránce práv je zveřejněna tisková zpráva upozorňující na chybnou interpretaci ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 100/1988, o sociálním zabezpečení. Z TZ vybíráme:

Úřady, které zkoumají majetkové poměry těžce zdravotně postižených žadajících o příspěvek na opatření zvláštní pomůcky, porušují zákon. Ten podobný postup neumožňuje, a to ani za předpokladu, že by žadatel podepsal souhlas se zjišťováním, shromažďováním a uchováváním takto citlivých osobních údajů v rámci správního řízení.

Zákon o sociálním zabezpečení a vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 182/1991 Sb. umožňují těžce zdravotně postiženým občanům požádat o poskytnutí peněžitého příspěvku na opatření zvláštní pomůcky, kterou potřebují k odstranění nebo zmírnění svého handicapu a která jim pomůže začlenit se do společnosti (umožní např. komunikovat s okolím, pracovat apod.). Příspěvek se přiznává nikoli proto, že je občan nemajetný, ale proto, že je zdravotně postižený. Rozhodující je vhodnost pomůcky a její přínos pro daný typ zdravotního postižení, nikoli „chudoba“ žadatele. (...)

Podle ochránce se jedná o chybnou interpretaci ustanovení § 73 odst. 1, které říká:

„Sociální péčí zajišťuje stát pomoc občanům, jejichž životní potřeby nejsou dostatečně zabezpečeny příjmy z pracovní činnosti, dávkami důchodového nebo nemocenského zabezpečení, popřípadě jinými příjmy, a občanům, kteří ji potřebují vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nebo věku, anebo kteří bez pomoci společnosti nemohou překonat obtížnou životní situaci nebo nepříznivé životní poměry.“ I z jednoduchého gramatického výkladu je zřejmé, že spojka „a“ neoznačuje kumulaci podmínek, ale odděluje dvě rovnocenné skupiny občanů, kteří mohou o pomoc státu žádat. Pokud by výše majetku zdravotně postiženého měla být podmínkou pro přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, bylo by to v zákoně jasně uvedeno, podobně, jako je tomu například u dávek pomoci v hmotné nouzi. V takovém případě by však právní předpis stanovil i jasná kritéria k vyhodnocování majetku pro účely správního rozhodnutí.

Pokud úřady argumentují vyhláškou MPSV č. 182/1991 Sb., a dovozují z ní, že je pouze na správním uvážení úřadu v jaké výši a zda příspěvek poskytne, nelze takový výklad akceptovat. Každé správní uvážení by se mělo pohybovat v zákonných mezích, v tomto případě však je problém především v tom, že zákon pro tyto dávky meze neurčuje. Nároky jsou upraveny pouze podzákonným předpisem. (...)

Z Národního plánu vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 – 2014 je zřejmé, že si ministerstvo uvědomuje zastaralost vyhlášky a nutnost nové právní úpravy, ovšem s návrhem věcného řešení zákonné úpravy se v plánu počítá až na konci roku 2014. Takový časový horizont je pro ochránce neakceptovatelný. Pokud by ke změně nemělo dojít v kratším čase, zváží ochránce možnost obrátit se na Ústavní soud s návrhem na zrušení uvedené vyhlášky.

Zdroj informace: www.ochrance.cz, kde je pro zájemce k dispozici celý text tiskové zprávy. (vlč)

Pozvánka od SKOKu

SKOK v rámci Evropského roku dobrovolnictví 2011

připravil projekt **Význam dobrovolnictví v oblasti zdravotně sociální péče** a spolu s Friedrich Ebert Stiftung pořádá v letošním roce 6 kulatých stolů na toto téma.

Dobrovolnictví ve zdravotně sociální oblasti se v posledních deseti letech v České republice nejen rozšířilo, ale i osvědčilo jako jeden z možných nástrojů zlepšování psychosociálních podmínek pacientů a klientů. V neposlední řadě působí i jako nástroj humanizace celkového prostředí, ve kterém jsou zdravotní a sociální služby poskytovány.

Kulaté stoly budou probíhat interaktivní formou zaměřenou na sběr nejpodstatnějších informací a závěrů, které budou z každého tématu zpracovány. Každé setkání bude v rozsahu cca 6 hodin (od 9,00 do 13,00 hod. základní část, od 13,00 do 15,00 hod. workshop příkladů dobré praxe).

Výstupy z interaktivní společné práce budou využity pro propagaci stávajících úspěšných forem dobrovolnických programů i pro cílenou podporu dalšího rozvoje dobrovolnictví v ČR, proto se s žádostí o účast obracíme zejména na aktivní zástupce těch organizací a institucí, které mají s důležitými aspekty dobrovolnických programů v dané oblasti a daným tématem zkušenosti.

Téma kulatého stolu	Datum a místo konání
Týmová spolupráce dobrovolníků a profesionálů – záruka bezpečného dobrovolnického programu	22. 2. 2011 Praha 1, Evropský dům
Přínos dobrovolnické služby pro pacienty a klienty se zdravotním postižením a problematika jejich zapojení jako dobrovolníků	23. 3. 2011 Praha 1, Evropský dům
Dobrovolnictví v náročných a tabuizovaných oblastech zdravotní a sociální péče (ARO, onkologie, hospicová péče, AIDS, drogy)	13. 4. 2011 Olomouc, Magistrát města Olomouce
Podmínky pro rozvoj dobrovolnictví v organizacích podílejících se na realizaci dobrovolnického programu	11. 5. 2011 Brno-Bohunice, Fakultní nemocnice Brno
Zkušenosti s firemním dobrovolnictvím v oblasti zdravotní a sociální péče	8. 6. 2011 Praha 4 Fakultní Thomayerova nemocnice
Přínos dobrovolnictví pro jednotlivce, komunitu i společnost	14. 9. 2011 Ostrava

Dagmar Hrubcová, SKOK, kontakt: hrubcova@skok.biz, mob.: 774 035 616

Diskuze: Budoucnost a směřování v sociálních službách

Přinášíme první příspěvek do diskuse o krocích a nástrojích k udržitelnosti sociálních služeb v horizontu 10-15 let. Svůj názor-zamyšlení na budoucnost a potřebné změny v sociálních službách nám zaslal pan Bc. Jiří Vondráček, předseda Komise sociální a pro oblast protidrogové politiky Rady kraje Vysočina:

„Můj názor na budoucnost a potřebné změny v sociálních službách:

- Zajistit nutné rovné podmínky pro všechny poskytovatele ve srovnatelných typech soc. služeb;
- Legislativní zakotvení role státu, kraje a obce s ohledem na charakter sociální služby, bydliště klienta v oblasti financování;
- Legislativně umožnit dětem uplatnit odpočitatelné položky z daní, kterými se budou podílet na financování sociálních služeb ve prospěch svých rodičů prostřednictvím poskytovatelů sociálních služeb;
- Legislativně ošetřit zejména ve prospěch pobytových služeb možné předplácení si této služby ze strany zájemce před jeho nástupem do zařízení;
- Posilovat terénní služby ve snaze udržet klienty v přirozeném prostředí vzhledem k finanční efektivnosti těchto služeb v porovnání s péčí ústavní (souvisí též s finanční podporou těch, kteří pečují o své seniory v domácím prostředí);
- Nastavit motivační kritéria podle charakteru jednotlivých služeb pro poskytovatele tak, aby prokazatelně usilovali o aktivizaci klientů nejen v jejich schopnostech a dovednostech, ale zejména v návratu na trh práce;
- Vedle programů sociální ekonomiky vytvářet veřejné zakázky pro cílové skupiny těchto programů a jejich provozovatele;
- Podporovat grantovými programy MMR seniory, kteří mají zájem na řešení bydlení v místě, které je příhodné pro poskytování terénních sociálních služeb (alternativa výstavby domů s pečovatelskou službou – tzv. byty v rozptylu s možnostmi zajištění (BBB - bezpečného balíčku bydlení);
- Vést klienty k osobní zodpovědnosti za své chování, osobní zodpovědnosti za péči o zdraví, životosprávu, nadužívání zdravotní péče a pod....

Budoucnost sociálních služeb nesmí spočívat v tom, že bez vymezení kompetencí, stanovení motivačních faktorů bude pokračovat nekonečný boj o navyšování prostředků. Systém se stává pak neovladatelný a není problém přicházet stále s dalšími odůvodnitelnými a potřebnými záměry ... na které, jak všichni víme s ohledem na stárnutí populace a ekonomickou situaci, stát dost těžko může vynakládat více prostředků.“

Příklad dobré praxe

Sborník z konference Pro změnu 2009

Sborník konferenčních příspěvků i články navazující nebo rozvíjející prezentace z již třetího ročníku konference Pro změnu zveřejnila na svém webu Quip – Společnost pro změnu.

Hlavním tématem konference v roce 2009 byla kvalita života. Cílem konference bylo poskytnout zástupcům poskytovatelů i zřizovatelů sociálních služeb příležitost seznámit se s novými poznatky a vyměnit si informace a zkušenosti s používáním konceptu kvalita života, měřením výsledků podpory v sociálních službách, plánováním zaměřeným na člověka a s deinstitucionalizací.

Sborník je zájemcům k dispozici na www.kvalitavpraxi.cz pod odkazem Konference Pro změnu. (vlč)

Kudy ke dnu

Autory publikace **Kudy ke dnu** (Analýza charakteristik klientů občanského sdružení Naděje, Praha, Bolzanova) jsou Libor Prudký a Michaela Šmídová z Fakulty humanitních studií UK. Soubor údajů o 4622

osobách, sebraných v období 14 let (1991–2004), pozorovaný z hlediska 25 proměnných, představuje dosud nejrozsáhlejší zkoumání problematiky bezdomovství u nás.

Publikace přináší reprezentativní pohled na příčiny bezdomovství, na souvislosti mezi statusovými charakteristikami osob a jejich schopnostmi a možnostmi uspět v obtížných životních situacích v českých socioekonomických podmínkách. Rozsah souboru dat lze pokládat za reprezentativní a doporučeníhodný při tvorbě strategií prevence sociálního vyloučení a bezdomovství zejména. Velký počet grafů a tabulek názorně doplňuje přívětivě strukturovaný text analýzy.

Zdroj informace: *elektronická zásilka Zpravodajství Naděje ze 14. 1. 2011* – nadeje@nadeje.cz. (vlč)

Tip pro Vás

V 2. nákladu vychází příručka o lidských právech lidí s mentálním postižením

Občanské sdružení Portus Praha, které od roku 2006 vede průběžnou kampaň za práva lidí s mentálním postižením „I MY potřebujeme znát svá práva“, dotisklo v druhém nákladu rozebranou publikaci z roku 2007 LIDSKÁ PRÁVA V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ LIDÍ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM (autor: Jiří Sobek a kol.).

Publikace je určena především zaměstnancům sociálních služeb, kteří přímo pracují s lidmi s mentálním postižením. Cílem je krátce a srozumitelně popsat základní skutečnosti, které se vztahují k tématu práv lidí s mentálním postižením. Publikace může pomoci zaměstnancům v sociálních službách definovat úzkou hranici, která vede mezi snahou poskytnout uživatelům co největší rozsah práv a svobod, a mezi povinnostmi zajistit pro uživatele zároveň i přiměřeně bezpečné prostředí. Může být i pomůckou pro řešení jednotlivých konkrétních situací (obsahuje řadu modelových příkladů a kazuistiku), se kterými se zaměstnanci sociálních služeb každodenně setkávají. Objednat ji lze na webu www.imy.cz v sekci Objednat.

Tomáš Kůs, Portus, kontakt: imy@portus.cz

Konference - Transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Národní centrum podpory transformace sociálních služeb Vás zvou na konferenci, která se bude konat v Hradci Králové ve dnech 28. 2. – 1. 3. 2011.

Dílčí témata konference

- Transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb v České republice a zahraničí
- Praktické zkušenosti s transformací a deinstitucionalizací sociálních služeb
- Podpora transformačního procesu.

Zájemci se mohou přihlásit nejpozději do 10. února 2011, podrobnější pokyny najdete na www.mpsv.cz, odkaz Sociální služby ► Podpora transformace sociálních služeb ► Různé. (vlč)

Česká republika – člen EU

EU ratifikovala Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením

Evropská unie se po oficiální ratifikaci stává vůbec poprvé smluvní stranou úmluvy týkající se lidských práv – Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Jde o první komplexní úmluvu o lidských právech, kterou EU jako celek ratifikovala. Podepsalo ji všech 27 členských států EU a ratifikovalo ji 16 z nich, včetně ČR, která tak učinila v září 2009. Evropská unie se tak stala devadesátou sedmou stranou této úmluvy, která stanoví minimální normy pro ochranu a zajištění celé řady občanských, politických, sociálních a ekonomických práv pro osoby se zdravotním postižením.

Zdroj informace: *elektronická zásilka Novinky Helpnetu 12. 1. 2011*. (vlč)